

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 139/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditsa a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou doc. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M, Bernolákova 5, Modra, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 32/2023 z 19. decembra 2023 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4Ntc/29/2023 z 28. novembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 32/2023 z 19. decembra 2023 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 4Ntc/29/2023 z 28. novembra 2023.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že bol uznesením krajského súdu sp. zn. 4Ntc/29/2023 z 27. októbra 2023 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 32/2023 z 22. novembra 2023 vzatý do predbežnej väzby [ako z cudziny vyžiadaná osoba podľa § 16 ods. 1 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o európskom zatýkacom rozkaze“) na zabezpečenie jeho prítomnosti v konaní o európskom zatýkacom rozkaze], ktorá začala plynúť 25. októbra 2023 o 14.22 h. Následne krajský súd ďalším uznesením sp. zn. 4Ntc/29/2023 z 28. novembra 2023 vzal

sťažovateľa do vydávacej väzby, ktorá začala plynúť 28. novembra 2023 o 11.34 h a bola pokračovaním predbežnej väzby, ktorú sťažovateľ začal vykonávať od 25. októbra 2023 o 14.22 h. Krajský súd napadnutým uznesením rozhodol o tom, že vydávacia väzba sťažovateľa nebude nahradená probačným dohľadom podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľ bol vzatý do vydávacej väzby na podklade európskeho zatýkacieho rozkazu Krajského súdu v Katoviciach pod sp. zn. V Kop 3/23 z 27. februára 2023 z dôvodu trestného stíhania vedeného proti nemu na území Poľskej republiky pre trestné činy kvalifikačne pokryté § 4 ods. 4 zákona o európskom zatýkacom rozkaze, a to (i) účasť na zločine spolčení podľa § 4 písm. a), (ii) podvod vrátane podvodu týkajúceho sa finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa Dohovoru o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev z 26. júla 1995 podľa § 4 písm. i), (iii) legalizácia príjmov z trestnej činnosti podľa § 4 písm. w) a (iv) falšovanie a pozmeňovanie verejných listín a obchodovanie s takýmito listinami. Vychádzajúc z § 4 ods. 3 zákona o európskom zatýkacom rozkaze, teda krajský súd rozhodol o vzatí sťažovateľa do vydávacej väzby bez toho, aby ako vykonávajúci justičný orgán skúmal, či trestná činnosť, pre ktorú je sťažovateľ trestne stíhaný v Poľskej republike, je trestným činom aj podľa práva vykonávajúceho štátu.

3. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 32/2023 z 19. decembra 2023 zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľom podanú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ brojil proti svojmu vzatiu do vydávacej väzby podrobnou argumentáciou, v ktorej v súhrne poukázal na jej nedôvodnosť vzhľadom na to, že (i) má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, (ii) dlhodobo sa zdržiava na území Slovenskej republiky, kde aj má stále bydlisko (ktoré nezmenil a ktoré je aj jeho faktickým bydliskom), (iii) na území Slovenskej republiky vykonáva svoje pracovné aktivity legálnym spôsobom, z ktorých aj riadne uhrádza svoje daňové povinnosti, (iv) na území Slovenskej republiky má rodinu, ktorej súčasťou sú tri deti, z toho aj v maloletom/útlom veku, pričom o rodinu sa riadne stará a deti má pridelené do striedavej osobnej starostlivosti, (v) o trestnom konaní, ktoré je proti nemu vedené v Poľskej republike, vedel už pred svojím vzatím do predbežnej väzby a napriek tomu „nepodnikol žiadne aktivity s cieľom skryť sa či ujsť“, taktiež „žiadne kroky k odchodu z územia Slovenska, presídleniu do iného štátu“, v súhrne teda svojím správaním „nedal podnet na to, aby si ktokoľvek mohol myslieť, že by som sa konaniu vyhýbal alebo maril jeho účel.“, a to napriek vedomosti aj o trestnom konaní v Poľskej republike, ako aj o európskom zatýkacom rozkaze, ktorý „aktívne s poľskými kolegami - advokátmi aj v spolupráci so slovenskými právnickými zástupcami riešim.“, čoho dôkazom je (vi) aj to, že bol „sociálne viditeľný prostredníctvom množstva sociálnych médií“, kde publikoval a vystupoval v mediálnom priestore v rôznych publikačných médiách, kde diskutoval „svoje odborné výstupy a to verejne.“.

5. Sťažovateľ si je vedomý toho, že „vydávacia väzba nie je naviazaná na potrebu konštatácie existencie väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1 TP“, ale napriek tomu „ako veľmi intenzívny inštitút, musí byť odôvodnená konkrétnymi skutočnosťami - aktivitami a správaním sa vyžadanej osoby, z ktorých má vyplynúť obava z možného zmarenia účelu konania, z možného úteku.“. Podľa sťažovateľa ma vydávacia väzba „fakultatívnu povahu“ a jej zdôvodnenie „má nadväzovať

na posúdenie možného rizika zmarenia účelu vydávacej väzby“, teda „nie je automatickým a povinným inštitútom nadväzujúcim na doručenie európskeho zatýkacieho rozkazu.“, pričom „Súd má povinnosť zhodnotiť a konkrétnymi skutočnosťami odôvodniť, prečo v tej - ktorej trestnej veci existuje obava z možného zmarenia konania, úteku či skrývania sa. Bez konštatácie týchto rizík majúcich oporu v konkrétnych skutočnostiach, nemožno vzatie do vydávacej väzby považovať za riadne odôvodnené a teda ani za zákonné.“.

6. Sťažovateľ si je taktiež vedomý toho, že justičné orgány Slovenskej republiky nemôžu posudzovať dôvodnosť trestného stíhania vedeného v Poľskej republike a ani naplnenie znakov skutkovej podstaty stíhaných trestných činov na území Poľskej republiky, no napriek tomu „predsa len súd musí chrániť záujmy slovenských občanov a musí prihliadnuť aj na to, že skutky, pre ktoré sa žiada o vzatie do vydávacej väzby, sú nadkvalifikované, bez splnenia požadovaných znakov skutkových podstat a to minimálne pri trestnom čine poškodzovania finančných záujmov EÚ/ES, ktorý má zhodné znaky vo všetkých členských štátoch. Zo znenia a odôvodnenia európskeho zatýkacieho rozkazu nevyplývajú ani žiadne také znaky, ktoré by umožňovali kvalifikovať tam uvedené skutky ako skutky páchané organizovanou skupinou. Aj premlčacie doby uvedené v európskom zatýkacom rozkaze sú odlišné od tých, ktoré stanovuje poľské trestné právo a teda ide o údaje nepresné a minimálne čiastočne nepravdivé.“. Taktiež „hrozba vysokého trestu, hoci je akokoľvek relatívna, sama o sebe tiež nemôže zakladať väzobný dôvod bez čohokoľvek ďalšieho (t. j. bez správania alebo náznakov správania na strane vyžadanej osoby, ktoré by naznačovali možnému skrývaniu sa či úteku, zmareniu účelu konania)“. Sťažovateľ taktiež poukázal aj na to, že „skutky, pre ktoré som v Poľsku stíhaný, sú staršieho dátumu, konkrétne ide o roky 2012 - 2015.“ a na účely zabezpečenia komunikácie s poľskými orgánmi v trestnom konaní „si aj v Poľsku dohodol právne zastúpenie, právni zástupcovia aj v Poľsku podnikajú právne kroky smerujúce k ozrejmieniu obvinenia a zvráteniu konania v Poľsku v môj prospech.“.

7. Sťažovateľ namietol, že aj napriek podrobnej a precíznej argumentácii, ktorú predložil nielen krajskému súdu, ale aj najvyššiemu súdu ako súdu sťažnostnému, „ani jeden z Porušovateľov sa detailne nevysporiadal s mnou uvádzanými a podstatnými argumentmi, rozhodnutie Porušovateľa č. 1 je vyslovene arbitrárne a to vo vzťahu k výroku o vzatí do vydávacej väzby, ako aj vo vzťahu k výroku o nemožnosti nahradenia väzby. Sťažnostný súd ako Porušovateľ č. 2 tieto nedostatky prvostupňového rozhodnutia nenapravil, dokonca ich ešte prehľbuje, keď obracia dôkazné bremeno, ktoré v trestných veciach leží na štátnych orgánoch, na moju stranu a dôvodí, že ja som žiadne zo svojich tvrdení nepreukázal.“, pričom „Je na strane Porušovateľov (oboch) jasne a bez pochybností, dostatočne odôvodnene preukázať potrebu vzatia do vydávacej väzby z dôvodov rizika zo zmarenia účelu extradičného konania na Slovensku.“.

8. V súhrne sťažovateľ uzavrel, že krajský súd svojím napadnutým uznesením „porušil moje právo podľa čl. 46 ods. 1 a tiež čl. 6 ods. 1 Dohovoru... absolútne nedostatočným, všeobecným, nepreskúmateľným odôvodnením svojho rozhodnutia, z ktorého neviem určiť dôvody, ktoré k takémuto rozhodnutiu smerovali, dôvody, pre ktoré bola moja argumentácia odmietnutá, doslova opomenutá a takéto rozhodnutie je z môjho podľa arbitrárne, bez potrebného a nutného odôvodnenia a neposkytuje mi odpovede na otázky, ako súd v mojej veci relevantné skutočnosti hodnotil...“. Rovnako tak najvyšší súd „sa s podanou sťažnosťou... nevysporiadal dôsledne resp. odôvodnenie, ktoré poskytol je rovnako tak všeobecné, nekonkrétne, vágne, a hodnotím ho ako arbitrárne, nakoľko neposkytuje odpoveď na otázky, z akých konkrétnych dôvodov súd

rozhodol o tom, že ma berie do vydávacej väzby, aké konkrétne skutočnosti odôvodňujú obavu na mojej strane zo zmarenia účelu extradičného konania. “.

9. Sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1.) Postupom a rozhodnutím Krajského súdu Bratislava v konaní vedenom pod sp. zn. 4Ntc/29/2023 došlo k porušeniu čl. 17 ods. 1, 2, a 5 Ústavy SR, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. č. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

2.) Postupom Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 2Tost/32/2023 došlo k porušeniu čl. 17 ods. 1, 2, a 5 Ústavy SR, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. č. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 13 Dohovoru.

3.) Najvyšší súd SR a Krajský súd Bratislava sú povinní vo veci sťažovateľa zdržať sa protiprávneho konania a zasahovania do jeho ústavných a medzinárodne uznaných práv v zmysle Ústavy SR a Dohovoru.

4.) Uznesenie Najvyššieho súdu SR v konaní vedenom pod sp. zn. 2Tost/32/2023 sa zrušuje a súdu sa prikazuje vo veci opätovne konať a rozhodnúť.

5.) Najvyšší súd SR a Krajský súd Bratislava sú povinné sťažovateľovi nahradiť nemajetkovú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a postupom vo výške 8000,-Eur...

6.) Najvyšší súd SR a Krajský súd Bratislava sú povinné nahradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľovi na účet právnej zástupkyne vo výške 415,-Eur. “

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

14. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

III.1. K namietanému porušeniu práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu:

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmieta pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

17. Ústavný súd poukazuje na to, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý je vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Koncepcia konania o ústavnej sťažnosti je založená na tom, že predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Jeho úlohou je v súlade s čl. 124 a nasl. ústavy ochrana ústavnosti, a nie tzv. bežnej zákonnosti, resp. protiprávnosti. Z tohto pohľadu je nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

18. Sťažovateľ využil proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 4Ntc/29/2023 z 28. novembra 2023 sťažnosť podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku ako riadny opravný prostriedok, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Tost 32/2023 z 19. decembra 2023 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol. V nadväznosti na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

III.2.1. Všeobecné judikatúrne východiská:

19. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. predovšetkým toho, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Do obsahu

právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby a jej ďalšie trvanie. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne uspošobovaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní. Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

20. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

III.2.2. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu:

21. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení v prvom rade zaoberal samotným zmyslom a účelom vydávacej väzby ako právneho inštitútu zákona o európskom zatýkacom rozkaze, k čomu nielen vysvetlil, ale aj zvýraznil, že „*inštitút vydávacej väzby v konaní o európskom zatýkacom rozkaze má iný charakter ako väzba v rozsahu jej úpravy v štvrtej hlave prvej časti prvého až tretieho dielu Trestného poriadku (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 11. júna 2011, sp. zn. Tpj 50/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2, roč. 2013). Nie je teda potrebné na základe už zistených konkrétnych skutočností konštatovať existenciu niektorého z dôvodov väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku (uznesenie najvyššieho súdu zo 6. decembra 2010, sp. zn. 2 Tost 34/2010, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7, roč. 2012).*“. Inými slovami, „*Zákon o EZR je tzv. lex specialis a jeho ustanovenia majú prednosť pred ustanoveniami Trestného poriadku, ktoré sa použijú iba vtedy, ak zákon o EZR nemá osobitné ustanovenie. Nasvedčuje tomu predovšetkým skutočnosť, že v prípade rozhodovania o väzbe zákon priamo vylučuje skúmanie dôvodov väzby podľa osobitného zákona, ak súd postupuje podľa § 4 ods. 8 citovaného zákona.*“. Pokiaľ teda „*súd podľa § 4 ods. 8 nepostupuje, je viazaný ďalším a jediným dôvodom uvedeným v § 17 ods. 1 veta tretia citovaného zákona, pre ktorý môže byť zadržaná osoba vzatá do väzby, a síce ak sú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že zadržaná osoba ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhla trestnému stíhaniu alebo výkonu trestu alebo ochranného opatrenia (uznesenie najvyššieho súdu z 22. januára 2008, sp. zn. 2 Tost 2/2008).*“.

22. Najvyšší súd s poukazom aj na medzinárodné záväzky, ku ktorých plneniu sa Slovenská republika zaviazala, zdôraznil podstatu režimu konania o európskom zatýkacom rozkaze vychádzajúceho z prijatého pozitívneho záväzku Slovenskej republiky založeného na „*vzájomnej*

dôvere medzi štátmi, ktoré sa dohodli na vzájomnom vydávaní osôb (okrem iného aj) na účely trestného stíhania, na podklade inštitútu európskeho zatýkacieho rozkazu, a to bez toho, aby si prisudzovali právo posudzovať dôvodnosť trestného stíhania vyžiadanej osoby v štáte pôvodu a taktiež dôvody, ktoré viedli príslušný justičný orgán Štátu pôvodu k vydaniu európskeho zatýkacieho rozkazu.“. V nadväznosti na tento záver v okolnostiach sťažovateľovej veci tak najvyšší súd uzavrel, že „účelom vydávacej väzby je potreba zabezpečenia prítomnosti vyžiadanej osoby v konaní o európskom zatýkacom rozkaze na území Slovenskej republiky a potreba zabránenia, aby nedošlo k zmareniu účelu tohto konania, ktorým je v danom prípade vydanie vyžiadaného na trestné stíhanie pre konkrétnu, v európskom zatýkacom rozkaze (aj v odôvodnení napadnutého uznesenia) uvedenú (majetkovú) trestnú činnosť, do Poľskej republiky.“. Teda najvyšší súd v doterajšom priebehu vydávacieho konania, ktorého parciálnou súčasťou je vzatie sťažovateľa do vydávacej väzby, dosiaľ nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by „spochybňovala existenciu niektorej z podmienok pre vydanie vyžiadaného orgánom Poľskej republiky alebo výrazne zoslabovala obavu, že by sa vyžiadaný stal na účely konania o európskom zatýkacom rozkaze nedosiahnuteľným.“.

23. Najvyšší súd v konfrontácii s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa jeho osobných a majetkových pomerov, ktoré majú predstavovať garanciu, resp. majú byť zárukou toho, že sa nebude skrývať alebo inak mariť trestné konanie v Poľskej republike (bližšie pozri bod 4), poukazom na svoje predošlé uznesenie sp. zn. 3 Tost 32/2023 z 22. novembra 2023 uviedol, že „Osobné pomery, ktoré vyžiadaný v sťažnosti zdôraznil, ako je deklarovanie jeho záujmu zotrvať na území Slovenskej republiky, existencia dostatočného zázemia, vrátane nehnuteľnosti, pracovnej činnosti, ako aj maloletých detí, o ktoré sa podľa jeho vyjadrenia v rámci striedavej starostlivosti stará, nepresahujú rámec jeho ničím nepodložených tvrdení. Navyše, aj v prípade ich pravdivosti, nevylučujú možnosť úteku alebo skrývania sa. Ani skutočnosť, že nemá záznam v registri trestov Slovenskej republiky pritom nenaruša dôvodnosť obavy, že by sa na účely tohto typu extradičného konania mohol stať nedosiahnuteľným, a to s ohľadom na prísnosť trestnej sadzby (s hornou hranicou trestu odňatia slobody 10 rokov), ktorej aplikácia mu v súvislosti s trestnou činnosťou, na ktorú sa vzťahuje európsky zatýkací rozkaz hrozí v Poľskej republike. Tieto skutočnosti nasvedčujú tomu, že by konaním vyžiadaného mohol byť zmarený účel konania o európskom zatykačom rozkaze, ktorým v konečnom dôsledku je, pokiaľ budú splnené zákonné podmienky na taký postup, vydanie vyžiadaného príslušným orgánom Poľskej republiky na účely trestného stíhania, až v rámci ktorého bude daná možnosť vyžiadanému sa účinne brániť proti trestnému obvineniu, ktorému je v Poľskej republike vystavený. Nevyhnutné je tiež zdôrazniť, že vyžiadaný žiadne z vlastných tvrdení, či už o jeho osobných pomeroch alebo spolupráci s príslušnými orgánmi Poľskej republiky, ničím nepodložil.“.

24. Osobitne v konfrontácii s námietkou sťažovateľa o tom, že počas vedeného trestného konania v Poľskej republike „nepodnikol žiadne aktivity s cieľom skryť sa či ujsť“, najvyšší súd, naopak, argumentoval tým, že je „v Poľskej republike trestne stíhaný pre závažnú majetkovú trestnú činnosť, a príslušným justičným orgánom Poľskej republiky nie je k dispozícii pre účely tohto trestného stíhania, o čom už len navyše svedčí aj fakt rozhodovania o väzbe vyžiadaného vo vnútroštátnom právnom režime Poľskej republiky. Väzba vyžiadanej osoby tam bola dokonca potvrdená súdmi dvoch stupňov.“.

III.3. Posúdenie vecí:

25. Po ústavnom prieskume napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia zákona o európskom zatýkacom rozkaze, ako aj Trestného poriadku podstatne pre posúdenie vecí interpretoval a aplikoval, jeho úvahy vychádzajú zo skutkových okolností posudzovanej veci, v dôsledku čoho ich ústavný súd vníma ako adresné a vo svojich záveroch aj logické, pričom ich považuje za právne akceptovateľné nielen z uhla zákonnosti, ale aj ústavnosti. Z jeho odôvodnenia vo vzťahu k zákonom predpokladanému vzatiu sťažovateľa do vydávacej väzby nevyplýva nič, čo by signalizovalo arbitrárny alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcim najvyšším súdom s dôsledkom porušenia sťažovateľom označených práv. Je to tak nielen pri zdôvodnení samotného účelu vydávacej väzby, čo je už štandardne v judikatúre najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu možné považovať za notoriu, ale aj pri posúdení sťažovateľom označených skutkových a právnych okolností, s ktorými sa najvyšší súd riadne a dôsledne vysporiadal.

26. Pri posúdení účelu samotnej vydávacej väzby najvyšší súd adresne poukázal na vlastnú už ustálenú rozhodovaciu prax (bod 28 a 29), na ktorej potvrdenie je možné napríklad poukázať na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 34/2010 zo 6. decembra 2010, ktoré bolo predmetom ústavného prieskumu v uznesení ústavného súdu č. k. I. ÚS 225/2013-17 zo 17. apríla 2013, kde najvyšší súd k charakteru vydávacej väzby judikoval: *„Inštitút vydávacej väzby v konaní o európskom zatýkacom rozkaze (§ 16 zákona o EZR) má iný charakter než väzba v rozsahu jej úpravy v štvrtej hlave prvej časti Trestného poriadku. To platí aj o dôvodoch tejto väzby. Je síce tiež prostriedkom na zabezpečenie účasti osoby obvinenej v konaní (v tomto prípade vydávacom), jej dôvody však nie sú vymedzené tak striktne ako v ustanovení § 71 Tr. por.“* S ohľadom na iný charakter vydávacej väzby než väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku *„Nie je teda potrebné na základe doteraz zistených konkrétnych skutočností konštatovať obavu z úteku, ovplyvňovania dokazovania alebo ďalšieho páchania trestnej činnosti v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ Tr. por. Taktiež súd nepreskúmava dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutku, pre ktorý je osoba vyžiadaná a správnosť právnej kvalifikácie tohto činu z hľadiska práva štátu pôvodu (z hľadiska právneho poriadku Slovenskej republiky naposledy uvedenú otázku skúma až pri rozhodovaní o výkone európskeho zatýkacieho rozkazu podľa § 22 ods. 3 až 5, a to v súvislostiach použitia § 23 zákona o EZR).“* Aj na podklade tohto príkladu z rozhodovacej činnosti ústavného súdu z predošlého obdobia je zrejmé, že optika nazerania na účel, podstatu a zmysel vydávacej väzby sa od prijatia právnej úpravy zákona o európskom zatýkacom rozkaze nezmenila, je ustálená, a to v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu, ako aj rozhodovacej praxi ústavného súdu.

27. Sťažovateľ sa síce v podanej ústavnej sťažnosti nedomáhal vyslovenia porušenia čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru (ale bez bližšej špecifikácie len čl. 5 ods. 1 dohovoru), podporne je možné poukázať aj na komentované znenie dohovoru k čl. 5 ods. 1 písm. f) práve k účelu vydávacej väzby, podľa ktorého «Článok 5 ods. 1 písm. f) EDLP nevyžaduje, aby zbavenie slobody osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostení, bolo považované za nevyhnutné, napr. preto, aby jej bolo zabránené spáchať trestný čin alebo utiecť. V tomto ohľade teda toto ustanovenie neposkytuje rovnakú ochranu ako článok 5 ods. 1 písm. c) [Chahal proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok Veľkej komory z 15. 11. 1996, č. 22414/93, § 112]. Postačí preto, že konanie o vyhostení

„prebieha“, a nehrá úlohu, či rozhodnutie o vyhostení samotné je alebo nie je v súlade s vnútroštátnym právom alebo dohovorom [tamtiež]... Konanie o vyhostení však nemôže prebiehať iba formálne, príslušné orgány tiež musia robiť potrebné kroky, aby zabezpečili realizáciu účelu zbavenia slobody, teda vyhostenia alebo vydania. V tomto ohľade je presnejšie anglické znenie dohovoru, ktoré na rozdiel od francúzskej autentickej verzie a slovenského prekladu nehovorí iba o osobe, „proti ktorej prebieha konanie o vyhostení alebo vydaní“... ale o osobe, proti ktorej sú podnikané kroky s cieľom ju vyhostiť alebo vydať.“ (KMEC, J., KOSÁR, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. *Európsky dohovor o ľudských právach. Komentár*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 497.).

28. Najvyšší súd sa ústavne konformne vysporiadal aj s argumentáciou sťažovateľa o jeho osobných a majetkových pomeroch, ktorými sa nielen podrobne zaoberal (pozri bod 30), ale za ústavne konformný názor považuje ústavný súd aj judikatúrou najvyššieho súdu aprobovanú úvahu, podľa ktorej *«Práve úkony žiadajúceho štátu smerujúce k vykonaniu európskeho zatýkacieho rozkazu totiž môžu byť „spúšťačom“ reakcie vyžiadanej osoby na trestné konanie v inom štáte, aby podnikla kroky, ktorými sa bude snažiť vyhnúť následkom tohto trestného konania - teda vykonaniu európskeho zatýkacieho rozkazu a následnému vydaniu do štátu pôvodu (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 28. decembra 2017, sp. zn. 2 Tost 46/2017).»*. Doplnkovo je možné pripomenúť, že „... pri rozhodovaní o väzbe súd môže riziko úteku alebo páchania trestnej činnosti len odhadovať (prognózovať), a preto nie je nevyhnutne potrebné, aby zo strany väzobne stíhaných obvinených už k takýmto konaniam alebo pokusom o ne došlo.“ Akceptácia tohto názoru „... by zbavovala väzbu jej preventívneho a zabezpečovacieho charakteru.“ (nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 67/2013 z 5. júna 2013). Inými slovami, „... každé rozhodovanie o väzbe sa odohráva len v rovine pravdepodobnosti ohľadne následkov, ktoré môžu nastať a nie úplnej istoty ohľadne dôsledkov, ktoré by mohli nastať, pokiaľ by obvinený nebol držaný vo väzbe.“ [nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 603/07 zo 7. júna 2007 (N 95/45 SbNU 353), bod 17]. Navyše pokiaľ sťažovateľ zdôrazňuje, že „nepodnikol žiadne aktivity s cieľom skryť sa či ujsť“, tak ústavný súd mu pripomína pasáž o jeho nedosiahnuteľnosti pre potreby justičných orgánov Poľskej republiky, „o čom už len navyše svedčí aj fakt rozhodovania o väzbe vyžiadaného vo vnútroštátnom právnom režime Poľskej republiky. Väzba vyžiadanej osoby tam bola dokonca potvrdená súdmi dvoch stupňov.“

29. Ako doplnkovú pointu neopodstatnenosti námietok ústavnej sťažnosti možno uviesť, že sťažovateľ si síce uvedomuje podstatné okolnosti relevantné pre rozhodovanie o vydávacej väzbe (body 5 a 6 tohto odôvodnenia), ale predsa len im pre svoj prípad vzdoruje, na čo mu však dali konajúce súdy v súhrne svojich rozhodnutí ústavne udržateľné odpovede.

30. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

31. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd poznamenáva, že s prihliadnutím na svoju judikatúru už opakovane konštatoval (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 124/08, II. ÚS 23/05, II. ÚS 65/05, II. ÚS 60/08, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 397/2010), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe,

na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

32. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces a zásadne sa teda nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07).

33. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, ktorej podstata spočíva v tom, že sa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vecne nevzťahujú na vydávaciu väzbu sťažovateľa. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj pri posúdení sťažovateľom označeného čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorý vecne dopadá na situáciu preskúmania dôvodnosti ďalšieho trvania väzby, a nie vzatia do väzby (v okolnostiach veci vzatia do vydávacej väzby). Ak by však dotknuté ustanovenia boli použiteľné na prieskum rozhodnutia o vydávacej väzbe sťažovateľa, vecný záver ústavného súdu by bol rovnaký.

34. Napokon sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietol bez bližšej vecnej špecifikácie porušenie čl. 5 ods. 1 dohovoru, pričom v okolnostiach svojej veci mal namietat', resp. špecifikovať porušenie čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru, čo však neurobil. Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmieta túto časť podanej ústavnej sťažnosti z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

35. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ostalo bez významu zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. marca 2024

Libor Duľa
predseda senátu